

Nội dung Sáng kiến an ninh toàn cầu của Trung Quốc và tiếp cận của một số quốc gia

05/06/2026 11:49

TS NGUYỄN VĂN DƯƠNG

*Viện Chính trị và Quan hệ quốc tế,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh*

DOI: <https://doi.org/10.70786/PTOJ.2026.5844>

Tóm tắt: Sáng kiến an ninh toàn cầu (Global Security Initiative - GSI) là một trong những định hướng chiến lược quan trọng của Trung Quốc, nhằm tái định hình cục diện thế giới và cách tiếp cận an ninh mới, trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược gia tăng giữa các cường quốc. Bài viết phân tích quan điểm của một số quốc gia đối với Sáng kiến an ninh toàn cầu; làm rõ cách tiếp cận của Trung Quốc sử dụng sáng kiến này để mở rộng ảnh hưởng, thúc đẩy hợp tác đa phương nhằm đối trọng với Mỹ và phương Tây trên phạm vi toàn cầu.

Từ khóa: Sáng kiến an ninh toàn cầu; Trung Quốc.

1. Mở đầu

Hiện nay, chính trị quốc tế có những biến động sâu sắc cả về cấu trúc quyền lực và cách thức quản trị an ninh toàn cầu. Sự trỗi dậy của Trung Quốc và sự điều chỉnh chiến lược của Mỹ đã làm gia tăng cạnh tranh giữa các cường quốc nói chung và hai cường quốc này nói riêng, tác động trực tiếp đến ổn định khu vực và các cơ chế hợp tác quốc tế. Cùng với những diễn biến về tình hình chiến sự ở Nga - Ukraine và khu vực Trung Đông; chiến tranh, xung đột, khủng hoảng năng lượng và bất ổn trên các lĩnh vực: an ninh, kinh tế, chính trị tiếp tục là những thách thức lớn đối với nhân loại và an ninh toàn cầu. Đồng thời, vai trò của các thể chế đa phương như Liên hợp quốc có dấu hiệu suy giảm, kéo theo sự giảm sút hiệu quả quản trị toàn cầu; xu hướng tự chủ chiến lược ngày càng rõ nét, đặc biệt ở các quốc gia tầm trung và đang phát triển, với cách tiếp cận cân bằng linh hoạt trong quan hệ quốc tế. Cùng với đó, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư mở ra cơ hội rút ngắn khoảng cách phát triển, song cũng đặt ra thách thức khi lợi thế truyền thống suy giảm và công nghệ lõi vẫn tập trung ở các nước phát triển.

Trong bối cảnh đó, “Sáng kiến an ninh toàn cầu” do Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình công bố tháng 4/2022 được xem như một nỗ lực nhằm củng cố hợp tác đa phương, giảm căng thẳng chiến lược, phòng ngừa các nguy cơ truyền thống và phi truyền thống.

2. Nội dung

2.1. Khái quát về Sáng kiến an ninh toàn cầu

Nội dung chính của Sáng kiến an ninh toàn cầu

GSI được Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đề xuất tại Hội nghị thường niên Diễn đàn Bắc Ngao vào tháng 4/2022 với “6 cam kết”:

(i) Cam kết theo đuổi tầm nhìn về an ninh chung, toàn diện, hợp tác và bền vững. Đề cao việc tôn trọng và bảo đảm an ninh của mọi quốc gia, tăng cường quản trị an ninh một cách tổng thể và phối hợp, thúc đẩy hợp tác, đồng thời theo đuổi an ninh bền vững thông qua phát triển bền vững.

(ii) Cam kết tôn trọng chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của tất cả các quốc gia. Đề cao nguyên tắc không can thiệp vào công việc nội bộ và tôn trọng con đường phát triển cũng như hệ thống xã hội do nhân dân mỗi nước tự lựa chọn. Cần nỗ lực bảo đảm mọi quốc gia được hưởng sự bình đẳng về quyền lợi, quy tắc và cơ hội.

(iii) Cam kết tuân thủ các mục đích và nguyên tắc của Hiến chương Liên hợp quốc. Phản đối tư duy Chiến tranh lạnh, chủ nghĩa đơn phương, chính trị phe phái và đối đầu. Đồng thời, kêu gọi các quốc gia thực hành chủ nghĩa đa phương thực chất, kiên quyết bảo vệ vai trò và thẩm quyền của Liên hợp quốc với tư cách là nền tảng chủ yếu của quản trị an ninh toàn cầu.

(iv) Cam kết coi trọng các quan ngại an ninh chính đáng của tất cả các quốc gia. Đề cao nguyên tắc an ninh không thể chia cắt, thúc đẩy xây dựng một kiến trúc an ninh cân bằng, hiệu quả và bền vững, đồng thời phản đối việc theo đuổi an ninh của một quốc gia bằng cách làm tổn hại đến an ninh của quốc gia khác.

(v) Cam kết giải quyết hòa bình các bất đồng và tranh chấp giữa các quốc gia thông qua đối thoại và tham vấn. Ủng hộ mọi nỗ lực nhằm giải quyết khủng hoảng một cách hòa bình, phản đối tiêu chuẩn kép, cũng như việc lạm dụng các biện pháp trừng phạt đơn phương và “tài phán vượt ngoài lãnh thổ”.

(vi) Cam kết duy trì an ninh trong cả lĩnh vực truyền thống và phi truyền thống. Đề cao nguyên tắc cùng tham gia hoạch định, cùng xây dựng và cùng hưởng lợi trong quản trị toàn cầu, đồng thời kêu gọi nỗ lực chung nhằm giải quyết các tranh chấp khu vực và những thách thức toàn cầu như khủng bố, biến đổi khí hậu, an ninh mạng và an ninh sinh học (Ministry of Foreign Affairs People’s Republic of China, 2023).

Trung Quốc cho rằng, Mỹ và các nước phương Tây đơn phương sử dụng các biện pháp trừng phạt chống lại Nga đã biến cuộc khủng hoảng nhiều mặt trở nên nghiêm trọng hơn trên phạm vi toàn cầu, do vậy cần phải có cách tiếp cận về an ninh mới, toàn diện hơn. Sự trỗi dậy của chủ nghĩa dân tộc cực đoan, đặc biệt là sau khi

Taliban nắm quyền trở lại tại Afghanistan có thể ảnh hưởng đến khu vực Tân Cương và lân cận. Trung Quốc tiếp tục nhấn mạnh các mối đe dọa trên tại các diễn đàn an ninh khu vực như: Hội nghị về các biện pháp tương tác và xây dựng lòng tin ở châu Á (CICA) và Hội nghị của Tổ chức hợp tác Thượng Hải (SCO).

Trong khuôn khổ tổng thể của GSI, Trung Quốc triển khai theo cách tiếp cận đa tầng, linh hoạt và có trọng tâm, trước hết tập trung vào các khu vực lân cận như Đông Nam Á, Trung Á và các quốc đảo Thái Bình Dương, đồng thời từng bước mở rộng sang châu Phi và Mỹ Latinh, trong đó châu Á được xác định là “khu vực thí điểm”. Trung Quốc xây dựng và thể chế hóa các cơ chế hợp tác an ninh mang tính khu vực nhằm ứng phó với các thách thức phi truyền thống, với trọng tâm khác nhau theo từng khu vực, như chống khủng bố tại Trung Á, chống ma túy và tội phạm xuyên quốc gia tại Đông Nam Á và nâng cao năng lực thực thi pháp luật tại các quốc đảo Thái Bình Dương.

Các cơ chế này được vận hành thông qua các khuôn khổ đa phương như SCO, hợp tác Lan Thương - Mê Công (LMC) và hợp tác với ASEAN, qua đó thúc đẩy chia sẻ thông tin, đào tạo lực lượng và phối hợp thực thi pháp luật. Đồng thời, Trung Quốc lồng ghép GSI vào các thiết chế toàn cầu như Liên hợp quốc, kết hợp với ngoại giao an ninh, trung gian hòa giải và thúc đẩy đối thoại tại các điểm nóng nhằm nâng cao vai trò trong quản trị an ninh quốc tế. Trong thực tiễn, GSI được cụ thể hóa thông qua các hoạt động hợp tác như đào tạo lực lượng thực thi pháp luật, chia sẻ thông tin, chống khủng bố và an ninh mạng, đặc biệt tại khu vực Á - Âu và châu Phi.

Bên cạnh đó, sáng kiến này còn được triển khai song hành với Sáng kiến Vành đai con đường (BRI) và Sáng kiến Phát triển toàn cầu (GDI), qua đó hình thành cách tiếp cận liên kết giữa phát triển và an ninh. Cách tiếp cận này không chỉ phản ánh chiến lược ưu tiên ngoại giao láng giềng nhằm phục vụ mục tiêu an ninh quốc gia, mà còn cho thấy nỗ lực của Trung Quốc trong việc mở rộng ảnh hưởng thực tiễn, từng bước định hình các chuẩn tắc an ninh quốc tế theo hướng nhấn mạnh chủ quyền, không can thiệp và an ninh không thể chia cắt; trong đó, hợp tác trong khuôn khổ SCO được đánh giá là sâu rộng và mang tính thể chế cao nhất, trở thành nền tảng quan trọng để thúc đẩy và hiện thực hóa các nội dung của GSI.

Đây được xem là một nỗ lực của Trung Quốc nhằm tái định hình cách tiếp cận an ninh trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược gia tăng với Mỹ và những bất ổn toàn cầu ngày càng phức tạp. Theo tuyên bố của Trung Quốc, GSI hướng tới xây dựng một mô hình an ninh “toàn diện, hợp tác và bền vững”, nhấn mạnh nguyên tắc an ninh không thể chia cắt, giải quyết xung đột bằng đối thoại và tăng cường vai trò của các thể chế đa phương như Liên hợp quốc. GSI là một mắt xích quan trọng trong tổng thể chiến lược đối ngoại và trật tự quốc tế, có mối liên hệ chặt chẽ với các sáng kiến lớn trước đó như BRI, quan niệm về “Cộng đồng chung vận mệnh của nhân loại”, cùng với GDI và Sáng kiến Văn minh Toàn cầu (GCI). Nếu BRI tạo nền tảng kết nối kinh tế và hạ tầng, GDI nhấn mạnh hợp tác phát triển, còn

GCI hướng tới thúc đẩy đối thoại văn hóa - văn minh; thì GSI đóng vai trò bổ sung khía cạnh an ninh nhằm hoàn thiện cách tiếp cận toàn diện của Trung Quốc đối với quản trị toàn cầu.

Tuy nhiên, nhiều nghiên cứu cho rằng, sáng kiến này đồng thời phục vụ mục tiêu chiến lược rộng hơn, bao gồm việc định hình các chuẩn tắc an ninh mới, mở rộng ảnh hưởng của Trung Quốc và từng bước tạo đối trọng với các cấu trúc an ninh do phương Tây dẫn dắt (Ekman, 2023; Freeman & cộng sự, 2024). Do đó, GSI không chỉ mang tính chất một sáng kiến hợp tác, mà còn phản ánh mục tiêu của Trung Quốc trong việc chuyển từ vai trò “tham gia” sang “kiến tạo” trong quản trị an ninh toàn cầu.

2.2. Cách tiếp cận của các nhóm nước đối với Sáng kiến an ninh toàn cầu của Trung Quốc

Nhóm các nước thành viên của SCO

Khi GSI được Chủ tịch Tập Cận Bình đề xuất tại Hội nghị Thượng đỉnh các nguyên thủ quốc gia SCO ở Uzbekistan vào tháng 10/2022, đa số các thành viên SCO đã nhanh chóng tán thành sáng kiến này: 06 thành viên bày tỏ sự sẵn lòng hợp tác với Trung Quốc trong việc thực hiện sáng kiến này (Azerbaijan, Belarus, Iran, Kazakhstan, Kyrgyzstan và Uzbekistan) (Ekman, 2023). Nga đã tán thành Sáng kiến này vào tháng 9/2022 và đã được xác nhận trong chuyến thăm cấp nhà nước của Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình tới Mátxcova tháng 3/2023 (Huaxia, 2023). Cũng tại hội nghị này, Chủ tịch Tập Cận Bình đã đề xuất đào tạo 2.000 nhân viên thực thi pháp luật và tăng cường hợp tác chống khủng bố, đây là những nội dung tiêu biểu của GSI.

Năm 2023, Bộ trưởng Bộ Công an Trung Quốc cũng bày tỏ sẵn sàng phối hợp với các bên để triển khai sáng kiến này. Các học giả Trung Quốc cho rằng SCO có mức độ “gắn kết cao” với GSI, thậm chí coi việc triển khai GSI là “ý nghĩa nội tại” của SCO nhằm khắc phục tình trạng mất cân đối giữa cung và cầu về “hàng hóa an ninh công cộng” tại khu vực Á - Âu; đồng thời, một số lãnh đạo cũng đánh giá “Tinh thần Thượng Hải” của SCO là phù hợp với các nguyên tắc của GSI.

Nhóm các nước Trung Á (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan và Uzbekistan)

Sự ủng hộ GSI của các quốc gia này thể hiện rất rõ ở Hội nghị Bộ trưởng ngoại giao giữa Trung Quốc và các nước Trung Á (C+C5) được tổ chức tháng 4/2025 tại Almaty, Kazakhstan. Các quốc gia này đều bày tỏ sự tin tưởng Trung Quốc là một nhân tố ổn định trong một thế giới đầy biến động và khẳng định “sẵn sàng tích cực triển khai GSI để chống lại “ba thế lực” gồm chủ nghĩa khủng bố, chủ nghĩa cực đoan và chủ nghĩa ly khai, cũng như tội phạm xuyên quốc gia nhằm bảo vệ hòa bình và sự yên bình của khu vực” (Greitens & cộng sự, 2025).

Nhóm các quốc gia châu Phi

Các quốc gia châu Phi đã thể hiện sự ủng hộ mạnh mẽ và toàn diện đối với GSI. Sự ủng hộ này được cụ thể hóa bằng việc thông qua “Kế hoạch Hành động Bắc Kinh của Diễn đàn Hợp tác Trung Quốc - châu Phi (2025 - 2027)” tại Hội nghị Diễn đàn Hợp tác Trung Quốc - châu Phi 2024. Trung Quốc cam kết đào tạo 1.000 sĩ quan cảnh sát và cung cấp các gói viện trợ thiết bị thực thi pháp luật hiện đại cho khu vực (Ministry of Foreign Affairs People’s Republic of China, 2024). Không chỉ dừng lại ở các tuyên bố chính trị, sự hợp tác đã đi vào thực chất với Đối thoại Bộ trưởng Trung Quốc - Đông Phi thu hút 14 quốc gia thành viên của Tổ chức Hợp tác Cảnh sát Đông Phi tham gia, đồng thời triển khai các “khu vực kiểu mẫu” về GSI nhằm thí điểm các mô hình quản trị an ninh và công nghệ giám sát. Các nhà lãnh đạo châu Phi đặc biệt ưu tiên GSI vì sáng kiến này đề cao nguyên tắc không can thiệp vào công việc nội bộ và chống lại các “cuộc cách mạng màu”, giúp họ củng cố an ninh chính trị và nâng cao năng lực chống khủng bố mà không phải chịu các áp lực về điều kiện chính trị hay nhân quyền từ phương Tây.

Nhóm các nước Mỹ Latinh

Tương tự như châu Phi, nhóm các nước Mỹ Latinh và Caribe (LAC) cũng đã thể hiện sự ủng hộ và sẵn sàng tham gia vào GSI, dù mức độ tích hợp có những đặc thù riêng do bối cảnh địa chính trị tại Tây Bán Cầu. Tính đến năm 2025, nhóm các quốc gia LAC đã chính thức xác nhận sự ủng hộ đối với GSI thông qua Tuyên bố Bắc Kinh tại Hội nghị Bộ trưởng Trung Quốc - Cộng đồng các quốc gia Mỹ Latinh và Caribe (CELAC) lần thứ tư tháng 5/2025 (China ODI Project Finance and Law, 2025a). Sự ủng hộ này tập trung vào việc hợp tác thực chất nhằm giải quyết các thách thức an ninh phi truyền thống như: tội phạm xuyên quốc gia, an ninh mạng và quản lý thảm họa. Các quốc gia trong khu vực đã cam kết thực hiện Kế hoạch Hành động chung Trung Quốc - CELAC về Hợp tác trong các lĩnh vực trọng điểm giai đoạn 2025 - 2027, bao gồm các chương trình đào tạo cảnh sát và hỗ trợ thiết bị chuyên biệt từ Trung Quốc (China ODI Project Finance and Law, 2025b). Động lực chính cho sự đồng thuận này xuất phát từ việc GSI đề cao nguyên tắc không can thiệp và tôn trọng chủ quyền, đáp ứng đúng nhu cầu củng cố an ninh nội bộ và ổn định khu vực của các nước Mỹ Latinh trong bối cảnh có sự tác động của địa chính trị mới.

Nhóm các nước Đông Nam Á

Quan điểm của các nước Đông Nam Á, đặc biệt trong khuôn khổ ASEAN, đối với GSI nhìn chung mang tính thận trọng và không đồng nhất. Ở cấp độ khu vực, ASEAN không đưa ra tuyên bố ủng hộ chính thức, mà tiếp tục nhấn mạnh các nguyên tắc như vai trò trung tâm của ASEAN, an ninh dựa trên luật lệ và các cơ chế đa phương hiện có. Các quốc gia Đông Nam Á, mỗi nước cũng có cách tiếp cận khác nhau, có nước ủng hộ và tham gia tích cực, có nước thận trọng hơn đối với GSI. Điều này phản ánh chiến lược cân bằng của các quốc gia trước sự cạnh

tranh ngày càng gia tăng giữa các cường quốc, đặc biệt là Mỹ - Trung Quốc trong khu vực; đồng thời cho thấy xu hướng tiếp nhận GSI theo hướng linh hoạt, có chọn lọc, phù hợp với lợi ích và mục tiêu, đường lối, chính sách đối ngoại của mỗi nước.

Ở cấp độ quốc gia, mức độ tiếp cận GSI có sự khác biệt: Campuchia thể hiện sự ủng hộ rõ ràng trong các tuyên bố chung với Trung Quốc và sẵn sàng hợp tác với Trung Quốc về quản trị an ninh toàn cầu nhằm hướng tới một nền an ninh chung, toàn diện, hợp tác và bền vững (Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, 2023).

Thái Lan thể hiện lập trường cởi mở và sẵn sàng tìm kiếm hợp tác đối với các sáng kiến như GSI, tuy nhiên vẫn duy trì cách tiếp cận thận trọng, chưa đưa ra cam kết ủng hộ chính thức, phản ánh chiến lược cân bằng giữa các cường quốc và ưu tiên vai trò trung tâm của ASEAN (Freeman & cộng sự, 2024).

Lào dù không tuyên bố ủng hộ chính thức nhưng cho thấy sự đồng thuận tương đối thông qua việc coi trọng và tham gia các hoạt động hợp tác liên quan (Freeman & cộng sự, 2024).

Việt Nam thể hiện lập trường tích cực đối với GSI, trong Tuyên bố chung Việt Nam - Trung Quốc năm 2023 đã khẳng định “ủng hộ” sáng kiến này, đồng thời “sẵn sàng nghiên cứu triển khai hợp tác phù hợp”. Quan điểm này tiếp tục được khẳng định lại trong Tuyên bố chung giữa hai nước năm 2024, năm 2025. Tuy nhiên, Việt Nam luôn nhấn mạnh quan hệ giữa các nước cần tuân theo Hiến chương Liên hợp quốc, luật pháp quốc tế và chuẩn mực cơ bản của quan hệ quốc tế, kiên trì tôn trọng lẫn nhau, bình đẳng, cùng có lợi, hợp tác cùng thắng, tôn trọng chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của nhau, kiên trì giải quyết bất đồng thông qua biện pháp hòa bình (Báo Điện tử Chính phủ, 2023). Qua đó, có thể thấy Việt Nam vẫn duy trì cách tiếp cận thận trọng, ủng hộ về nguyên tắc nhưng chưa cam kết triển khai cụ thể, phù hợp với đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa dạng hóa, đa phương hóa của Đảng và Nhà nước ta.

Pakistan là một trong số ít quốc gia công khai và chính thức ủng hộ GSI. Thông qua các tuyên bố song phương cấp cao, Pakistan không chỉ bày tỏ sự ủng hộ về mặt nguyên tắc mà còn thể hiện sẵn sàng tham gia và hợp tác trong khuôn khổ sáng kiến này (Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China, 2022); Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China, 2025). Sự ủng hộ của Pakistan xuất phát từ mối quan hệ đối tác chiến lược toàn diện với Trung Quốc, cũng như sự tương thích giữa các nguyên tắc của GSI với lợi ích an ninh và định hướng đối ngoại của nước này.

Trong Tuyên bố chung Trung Quốc - Iran năm 2023, Iran không chỉ ủng hộ các nguyên tắc về chủ quyền, không can thiệp và an ninh khu vực, mà còn trực tiếp bày tỏ sự ủng hộ đối với GSI do Trung Quốc đề xuất. Điều này cho thấy mức độ ủng hộ của Iran đối với GSI mang tính chính thức và rõ ràng hơn so với các quốc

gia khác. Iran coi GSI là một phần trong khuôn khổ hợp tác chiến lược với Trung Quốc. Iran cũng thể hiện sự sẵn sàng tham gia các cơ chế hợp tác quốc tế có liên quan đến sáng kiến này (Friends of Socialist China, 2023).

Triều Tiên không đưa ra tuyên bố chính thức ủng hộ GSI của Trung Quốc. Tuy nhiên, thông qua việc ủng hộ tầm nhìn “thế giới đa cực”, nguyên tắc chủ quyền quốc gia, và các lập trường chiến lược của Trung Quốc trong các vấn đề quốc tế, có thể thấy Triều Tiên ủng hộ về thực chất các nguyên tắc cốt lõi của GSI, dù không trực tiếp đề cập đến sáng kiến này.

Nhóm các quốc gia có quan điểm thận trọng, không ủng hộ Sáng kiến an ninh toàn cầu của Trung Quốc

Quan điểm của các nước châu Âu đối với GSI nhìn chung là thận trọng và mang tính phê phán nhiều hơn so với các nhóm nước khác. Các nước trong Liên minh châu Âu (EU) không chính thức ủng hộ GSI và xem đây là một sáng kiến còn mơ hồ về nội dung, mang tính chiến lược nhằm mở rộng ảnh hưởng của Trung Quốc. Các nước EU cũng lo ngại GSI có thể sẽ thách thức, làm suy yếu vai trò của các thể chế như NATO (Ekman, 2023).

Trong bối cảnh địa chính trị đang rất phức tạp, đặc biệt là cuộc xung đột Nga - Ukraine; Mỹ và Israel xung đột với Iran liên quan đến các nước vùng vịnh và toàn khu vực Trung Đông, các nước EU kỳ vọng Trung Quốc đóng vai trò cân bằng hơn, nhưng thực tế Trung Quốc lại không lên án Nga mạnh mẽ. Vì vậy, GSI bị nhìn nhận như thiếu tính trung lập, điều này làm giảm đáng kể niềm tin của các nước EU vào Sáng kiến.

Các nước như Đức, Pháp, Hà Lan thì ủng hộ chủ quyền quốc gia, giải quyết xung đột bằng biện pháp hòa bình nhưng nhấn mạnh thêm những vấn đề cần được bảo đảm như nhân quyền, luật pháp quốc tế, tính minh bạch. Đây cũng là điểm khác biệt với cách tiếp cận của GSI, vốn tập trung mạnh vào chủ quyền và không can thiệp vào công việc nội bộ của các nước, ít đề cập đến các giá trị tự do và dân chủ. Có thể nói, EU tuy không tham gia nhưng vẫn theo dõi GSI như một khuôn khổ và vẫn đối thoại với Trung Quốc về an ninh, theo dõi diễn biến của sáng kiến. Các nước này nhìn nhận GSI như một sáng kiến mang tính địa chính trị rõ rệt của Trung Quốc, thiếu minh bạch và cơ chế cụ thể, có nguy cơ cạnh tranh với trật tự do phương Tây dẫn dắt, do đó các nước EU giữ thái độ hoài nghi và đối thoại có kiểm soát.

Nhóm chỉ trích mạnh nhất là Mỹ và đồng minh thân cận với Mỹ như: Nhật Bản, Ôxtrâyliya. Các nước này xem GSI là công cụ địa chính trị của Trung Quốc nhằm mở rộng ảnh hưởng vai trò và vị trí của Trung Quốc trên toàn cầu, điều này cho thấy sự thách thức trật tự quốc tế hiện tại ngày càng gia tăng. Vì vậy, Mỹ, Nhật Bản và Ôxtrâyliya chỉ trích GSI thiếu minh bạch, không rõ cơ chế thực thi, khái niệm mơ hồ, nhiều nguyên tắc chung chung và cho rằng nó chỉ phục vụ lợi ích

cho Trung Quốc hơn là lợi ích toàn cầu. Đây cũng là nhóm các nước có mức độ “phản đối” mạnh nhất, mặc dù hiếm khi dùng từ ngữ đối đầu trực tiếp.

3. Kết luận

GSI là một nỗ lực lớn của Trung Quốc nhằm bổ sung một trong những công cụ hình thành một trật tự thế giới đa cực đối trọng với những quan điểm, giá trị của Mỹ và phương Tây mà theo Trung Quốc là không còn phù hợp, thậm chí không công bằng. Sáng kiến này cũng có thể là công cụ mềm và giải pháp giảm gia tăng sức ép ngày càng lớn của Mỹ đối với các nước không thân thiện với Mỹ, từ đó Trung Quốc đóng vai trò nhiều hơn trong việc giải quyết các vấn đề khu vực và quốc tế trên phạm vi toàn cầu. Trong bối cảnh đó, Việt Nam cần theo đuổi cách tiếp cận linh hoạt và cân bằng, vừa ủng hộ các nguyên tắc phù hợp như tôn trọng chủ quyền và giải quyết tranh chấp bằng biện pháp hòa bình, vừa duy trì lập trường độc lập, tự chủ và không ràng buộc vào các khuôn khổ sáng kiến còn đang định hình. Đồng thời, việc gắn các tiếp cận này với vai trò trung tâm của ASEAN và luật pháp quốc tế sẽ giúp Việt Nam bảo đảm lợi ích chiến lược trong bối cảnh cạnh tranh nước lớn gia tăng./.

Ngày nhận bài: 16/4/2025; Ngày bình duyệt: 5/6/2026; Ngày duyệt đăng: 6/6/2026.

Email tác giả: nguyenvanduonghcma@gmail.com

Tài liệu tham khảo

Báo Điện tử Chính phủ (2023). *Tuyên bố chung Việt Nam - Trung Quốc*. <https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn>.

China ODI Project Finance and Law (2025a). *Declaration of the Fourth Ministerial Conference of the China-CELAC Forum*. <https://projectfinance.com.cn>. China ODI Project Finance and Law (2025b). *China - CELAC joint action plan for cooperation in key areas (2025-2027)*. <https://projectfinance.com.cn>.

Ekman, A. (2023). China's global security initiative. *European Union Institute for Security Studies*. <https://www.iss.europa.eu>. Freeman, C., Gill, B., and McFarland, A. (2024). China's Global Security Initiative Takes Shape in Southeast and Central Asia, *United States Institute of Peace*. <https://www.usip.org>.

Friends of Socialist China (2023). Joint Statement of the People's Republic of China and the Islamic Republic of Iran. <https://socialistchina.org>.

Huaxia (2023). Xinhua Headlines: Xi, Putin agree to deepen comprehensive strategic partnership of coordination for new era. <https://english.news.cn>.

Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China (2022). Joint Statement between the People's Republic of China and the Islamic Republic of Pakistan. <https://www.mfa.gov.cn>.

Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China (2023). Jointly Implementing the Global Security Initiative For Lasting Peace and Security of the World. <https://www.mfa.gov.cn>.

Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation (2023). Joint Statement between the Kingdom of Cambodia and the People's Republic of China on Building a Cambodia-China Community with a Shared Future in the New Era. <https://mfaic.gov.kh>.

Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China (2024). Forum on China-Africa Cooperation Beijing Action Plan (2025-2027). <https://www.mfa.gov.cn>.
Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China (2025). Joint Statement between the People's Republic of China and the Islamic Republic of Pakistan. <https://www.mfa.gov.cn>.

Greitens, S. C., Kardon, I. B., & Waltz, C. (2025). A New World Cop on the Beat? China's Internal Security Outreach Under the Global Security Initiative. *Carnegie Endowment for International Peace*. <https://assets.carnegieendowment.org>.